

Quadern d'agost

Primer cicle d'ESO

Quadern d'agost / Alice Vieira; il·l. de Pálíaz.- Barcelona: Barcanova, 1998.- 185 p.: il.; 20 cm.- (Sopa de Llibres; 14 Sèrie Blava. A partir de 12 anys)
ISBN 84-489-0651-9
I. Pálíaz, il. II. Títol. III. Col·lecció.
1. Famílies monoparentals.
2. Mares i fills. 3. Adolescència.
JN VIE

Alice Vieira

Alice Vieira va néixer a Lisboa el 1943. És llicenciada en Filologia Germànica, periodista i autora de nombroses novel·les per a infants i joves. Les seves obres, reconegudes internacionalment per la seva qualitat literària, es caracteritzen per tractar temes realistes tan diversos com la solitud i els conflictes interns dels adolescents. Se li han atorgat

diversos premis, com el Premi de l'Any Internacional de la Infància, i les seves novel·les han estat traduïdes a diverses llengües.

resum

La Glòria, una adolescent portuguesa relata, en primera persona, la història recent de la seva **família** escrivint les seves impressions en un «quadern tot ple de sanefes i floretes, amb les pàgines de tons difuminats roses i liles i, al mig, la cara borrosa dels Beatles». El quadern o diari comença, doncs, a les «tres de la tarda del primer dia d'agost». La Glòria i la seva mare s'han quedat soles al pis de Lisboa, suportant la calor asfixiant, perquè les mou un mateix propòsit: escriure. L'una, la **mare**, acaba una novel·la rosa. L'altra, la filla, s'entreté repassant impressions, sensacions, colors i olors de la vida familiar.

L'ambientació ens duu a la ciutat de **Lisboa** i ens fa conèixer l'exhuberant caràcter dels seus habitants, representats per aquesta família de la classe mitjana.

A través dels ulls de la noia, el lector descobreix el caràcter impulsiu de la mare –una professora d'història admiradora de la reina Maria II–, dona que se'ns mostra insegura i fràgil, tot i els esforços per amagar la seva necessitat d'afectivitat i la seva tendresa. Després d'un **matrimoni fracassat** amb el pare de la Glòria, psiquiatre de professió, la dona es mostra sovint irritada i poc estable. Fins que un bon dia, la Glòria i el seu germà António la troben xiulant i sospiten que es tracta d'un **enamorament**. Quan, efectivament, la mare els presenta l'aspirant a nuvi (de nom Tiotónio, així tal com sona) els dos nois fan el que poden per acceptar-lo, tot i que costa de pair tanta **dieta vegetariana** i tantíssimes infusions. Finalment, l'home desapareix tal com havia vingut.

N'apareix un altre, en Gabriel, un enginyer amb pretensions intel·lectuals que acaba defraudant-los amb els seus amors secrets. Mentrestant, anem topant amb la figura del pare, ascendit en l'escala social gràcies al segon matrimoni amb una model, la qual li ha proporcionat clientela rica per al seu consultori. Les petites incursions en el passat i el present amb anècdotes que impliquen tota la parentela, acaben de configurar el mosaic familiar en la ment del lector.

Al llarg de tota la història hi ha una veu no visible que es perfila de mica en mica, la de l'editor Alexandre Ribeiro, antic company de carrera de la mare, que insisteix a fer-li escriure la novel·la rosa culpable de tot plegat. Novel·la amb personatges de serial, Mónica i Alfredo Henrique, uns quants capítols de la qual la Glòria intercala en el seu diari. Al final de la història tenim un retrat familiar colorista i simpàtic, i un **serial** que cada lector pot continuar a gust seu.

temàtica

Família ▪ Es presenta una relació de família entesa com a clan, en què compten les opinions de tots els membres, dels avis als cosins, que es perpetua a través de les generacions.

Al mateix temps, la Glòria, l'António i la seva mare constitueixen una família monoparental des que el pare un bon dia va marxar. Potser la característica més destacable d'aquest nucli familiar seria la maduresa dels fills, els quals semblen tenir cura de la mare. D'altra banda, són interessants els retrats dels diferents membres de la família: els avis, poc disposats a acceptar els nous temps; els oncles i els cosins; el pare i la seva nova esposa...

Mares i fills ▪ L'obra mostra una interessant relació mare-filla. De comprensió mútua, bona entesa i una certa condescència, per part de la filla, vers una mare que considera «una mica peculiar».

Lisboa ▪ No hi ha descripcions detallades de barris o indrets concrets, però breus pinzellades indiquen el tràfec de la ciutat portuguesa, l'encant especial del barri d'Alfama, la nostàlgia pel Chiado o la riquesa cultural de la ciutat.

Amor ▪ La trajectòria de la mare sembla marcada pels enamoraments de poca durada. Al mateix temps, la novel·la rosa que s'ofereix a escriure no és res més que la crònica d'un amor frustrat.

Dietes ▪ La mare de la Glòria pateix constantment per l'augment de pes i s'obliga, de tant en tant, a rigoroses dietes. L'entrada de Tiotónio a la seva vida marca un període de dieta vegetariana per a tota la família.

Serials ▪ La novel·la implica una reflexió seriosa sobre l'abús de les telenovel·les i de

les anomenades programacions «basura» que oferten les televisions.

animació

– Cap al final de la pàgina 20, la Glòria exagera sobre un mateix galant que apareix a les «453 telenovel·les que fan cada dia a la televisió». No obstant això, la moda dels serials s'ha estès i tots els canals de televisió n'emeten. Podríem proposar que la classe es divideixi en grups per tal de seleccionar i visionar una d'aquestes telenovel·les, cada grup una de diferent, durant un trimestre sencer. S'hauria de partir d'un esquema que permetés l'anàlisi dels personatges, així com detectar canvis importants en l'aparició/desaparició d'aquells personatges que responen a les fluctuacions d'audiència (esquemes com el que trobem a la pàgina 56 de la novel·la). Al final del trimestre, es podria fer un debat sobre aquestes sèries analitzant-ne les possibles causes de popularitat.

– Engresquem els nois i les noies perquè organitzin viatges als indrets que cita la novel·la: Lisboa, l'Algarve, Madeira, les Açores i Angola. Cada grup pot encarregar-se d'un dels viatges. Caldrà situar els llocs en el mapa, buscar informació en enciclopèdies i guies de viatge, demanar referències a agències de viatges i al Consolat de Portugal a Catalunya, etc. Haurem d'estipular una època per a la realització del viatge, un pressupost i... endavant!

– La novel·la cita títols de revistes en diverses ocasions però, a la pàgina 78, n'enumera unes quantes, totes adreçades a les dones. Es tractaria d'aconseguir títols de revistes d'aquest tipus, incloent-n'hi alguna del cor. Com més variada sigui la selecció, millor, encara que es tracti de números de fa temps.

Per grups, s'haurien de buidar, per tal de fer-ne una valoració del contingut.

aspectes socialitzadors

La importància de la comunicació entre els membres de la família; l'ajuda i la complicitat entre els germans; la necessitat de mantenir una actitud crítica dels mitjans de comunicació de massa.

la història d'una història

– A les pàgines 23 i 24 trobem el nom de fonts de la Glòria. Mirem d'esbrinar quins són els noms de fonts dels membres de la nostra família: pares, avis, oncles i tietes, etc. Busquem el significat del primer nom de fonts de cada un d'ells en un repertori sobre els noms de persona.

– La pàgina 51 enceta dos temes relacionats amb el menjar: la salmonel·losi i «els règims infal·libles per aprimar-se cinc quilos a la setmana».

Dividim la classe en grups per buscar informació a la biblioteca (de l'escola o pública) sobre els aliments, la seva composició, conservació i higiene, així com sobre les dietes. Mirem d'extreure tanta informació com sigui possible, per plantejar un debat documentat sobre aquests temes.

Cada grup de recerca pot elegir un portaveu per fer l'exposició pública de les conclusions del grup.

– Es podria fer el seguiment de les notícies dels informatius de la televisió durant una setmana sencera i comparar-les amb les notícies de diferents diaris al llarg de la mateixa setmana. La discussió i les conclusions finals poden resultar ben entretingudes.

solucions

1. La segona esposa del pare de la Glòria. Fa de model i per això el seu pare ara es relaciona amb la jet-set.
2. Són els protagonistes de la novel·la rosa que acaba aquest mes d'agost la mare de la Glòria per encàrrec de l'editor Alexandre Ribeiro.
3. Xiclets sense sucre, capseta de sacarina, bolígrafs, agenda, cartera amb fotos de tota la família, claus de casa i del cotxe, bloc notes, carnets d'identitat i de conduir, targetes de crèdit, de telèfon, de la Seguretat Social per a professors, de lector de la Biblioteca Nacional, talonari, agenda de telèfons i adreces, moneder. De tot, menys mocadors.
4. Al cinema t'impliques amb els actors i a casa pots congelar les imatges en un moment determinat (per anar a buscar un got d'aigua, per exemple) i, així, pots desdramatitzar l'escena i distanciar-te'n. Resposta lliure.
5. Resposta lliure.
6. Verònica, genciana, ungla del diable, vesc, menta pebrera, dent de lleó i berbena. Resposta lliure.
7. Perquè la mare de la Glòria és una especialista en la reina Maria II i té una tesi doctoral començada amb 200 fulls escrits, guardada en una llauna.
8. De diari íntim escrit en primera persona per la protagonista de la història.
9. Resposta oberta.
10. Resposta oberta.

Hi havia una vegada...

1 Qui és i què fa la tia Fátima?

2 Quina relació tenen la Mónica i l'Alfredo Henrique amb la Glória i la seva mare?

3 Què treu de la bossa, la mare de la Glória, quan busca un mocador al cinema?

4 Quina és la diferència que estableix la Glória entre anar al cinema a veure una pel·lícula sentimental i visionar-la a casa? Hi estàs d'acord?

- 5** Rellegeix les pàgines 79-80. Analitza els hàbits de la família de la Glòria a l'hora de sopar i dóna la teva opinió al respecte.

- 6** Busca en el text quins són els remeis naturals per alleugerir símptomes de mal de cap, acidesa d'estómac, reumatisme, tensió alta, indigestió, problemes de circulació, molèsties al fetsge. En coneixes algun altre?

- 7** Per quin motiu s'aludeix tantes vegades a la reina Maria II de Portugal?

- 8** Quina és la forma literària en què és presentada la novel·la?

Els jocs de la lectura

- 9** Rellegeix l'escena sobre el naixement de l'António (p. 24-30) i converteix-la en una dramatització.

10 Seguint com a model el quadern que escriu la Glòria, escriu una narració sobre un viatge que hagi fet i que t'hagi impactat. Amaneix la narració amb adjectius que permetin als lectors fer-se una idea aproximada de tot el que anaves percebent (els colors, les olors, les sensacions, etc.). Sugereix una música escaient per acompanyar la lectura del text.

Deixa llegir el teu escrit a un company o a una companya i posa de fons la música que has triat. Esbrina si el que ha llegit li causa la mateixa impressió que a tu i si creu que la música que has triat s'hi adiu al tipus de narració.

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal grey lines across its entire width, typical of notebook or composition paper. The background is white, and there are no margins, text, or other markings present.

Editorial Barcanova, SA
Pl. Lesseps, 33, entresòl. 08023 Barcelona
Tel. 93 217 20 54. Fax 93 237 34 69
e-mail: barcanova@barcanova.es

Xarxa comercial

03008 ALACANT
Ctra. de Múrcia, km 4. Partida d'Aiguamarga
Tel. 96 510 10 00 i 510 20 68. Fax 96 510 20 37

08029 BARCELONA
Rosselló, 41-45
Tel. 93 419 35 69. Fax 93 419 02 97

17005 GIRONA
Montfalgars, 1, local C
Tel. 972 24 38 14. Fax 972 40 00 86

25006 LLEIDA
Cristòfor de Boleda, 6
Tel. 973 27 33 88. Fax 973 27 33 88

46136 MUSEROS (València)
Ctra. de Barcelona, 1
Tel. 96 144 35 12. Fax 96 144 37 52
(Atén Castelló)

07009 PALMA
Gremi Forners, 7
Tel. 971 43 02 10. Fax 971 43 21 68

43006 TARRAGONA
Balaguer, 7 i 9 (Torreforta)
Tel. 977 54 74 01. Fax 977 54 74 01

Aquests suggeriments han estat elaborats per
Anna Gasol.

© 1998, Editorial Barcanova, SA
Pl. Lesseps, 33, entresòl. 08023 Barcelona

Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra, en qualsevulla de les seves formes, gràfica o audio-visual, sense autorització prèvia i escrita de l'editor, llevat de citacions a revistes, diaris o llibres, sempre que es faci esment de la seva procedència.